

Balladur: dotze mesos d'in

Les presidencials del 1995 són l'assignatura pendent de la dreta francesa. Tot i això, els seus principals líders, entre els quals hi ha el primer ministre Édouard Balladur, lluiten entre ells aferrissadament per ser el candidat.

Les punyalades han començat a França i no es preveu que acaben fins d'aquí a un any. Édouard Balladur i Jacques Chirac, els dos possibles candidats de la coalició de dretes RPR-UDF (Rassemblement pour la République-Union pour la Démocratie Française), van iniciar fa uns mesos una lluita fratricida per determinar qui es converteix en el futur president de la República. Els quinze anys de regnat daurat de l'esquerra podrien acabar definitivament la primavera del 1995 amb unes eleccions presidencials que la dreta no vol perdre. Al baròmetre actual dels presidenciables, Balladur obté un avantatge considerable sobre Chirac, però la seva candidatura està del tot subjecta a l'èxit o al fracàs de la tasca del govern. Una balança comercial positiva, una inflació moderada i un franc enfortit confirmen l'inici del creixement de l'economia francesa, però el continu augment del nombre d'aturats podria passar factura al primer ministre la primavera vinent. El dinamisme de Chirac pot ser-li molt útil en un possible enfrontament amb el seu soci de partit al primer torn de les eleccions, i la seva tossuderia l'impulsaria a no tirar la tovallola de la presidència fins al final.

El càrrec de cap d'estat és l'assignatura pendent de la dreta francesa, i sobretot de Jacques Chirac, que en dues ocasions —1981 i 1988— va perdre uns comicis que estava convençut de guanyar davant François Mitterrand. El president del RPR i alcalde de París prepara des de fa més d'un any la candidatura, i des que Balladur va insinuar que tenia la pretensió de traslladar-se del Palau de Matignon al de l'Elisi —tal i com ho va fer en el seu temps l'admirat Georges Pompidou—, s'ha convertit en un dels principals detractors de la política governamental.

Tres de les reformes més importants que Balladur ha promogut durant el seu primer any s'han estavellat estrepitosament. La duresa del

programa de privatització de les empreses nacionals, l'intent de reformar la llei Falloux en favor de l'escola privada i la proposta d'uns nous contractes d'inserció Professional per als joves han estat les relliscades més sonades. La reacció popular ha estat tan contundent que fins i tot ha fet canviar l'estratègia política del gabinet del primer ministre, que per moments ha vist perillar la seva candidatura a les presidencials.

En els primers sis mesos a Matignon, Balla-

ern per a arribar a la glòria

dur es va convertir en el dipositari de la confiança dels francesos, en el governant que els havia d'alliberar de l'angoixant crisi econòmica, i els seus índexs de popularitat batien rècords històrics. La taxa d'atur no parava de créixer i els indicadors de l'economia continuaven sent negatius, però França vivia una mena d'eufòria balladuriana que ho perdonava tot al primer ministre. Al desembre, *The Financial Times* va designar Édouard Balladur "home de l'any 1993" i el propulsava cap a les presidencials.

A l'altra pàgina, Jacques Chirac, i sota aquestes línies, Édouard Balladur. El dinamisme de Chirac pot ser-li molt útil en un possible enfrontament amb el seu soci de partit al primer torn de les eleccions, i la seva tossuderia l'impulsaria a no tirar la tovallola de la presidència fins al final.

ARXIU

No va ser fins ben entrat el 1994 que el seu grau d'aprovació entre els francesos va baixar per sota el del president Mitterrand, quan algunes de les mesures introduïdes pel Govern van ser contestades, a cops amb violència, des dels sectors més descontents de la societat i des del lleument recuperat Partit Socialista.

Al setembre van començar les reformes profundes i amb elles la polèmica i les primeres indefinicions de Balladur. L'anunci dels plans de reducció d'efectius laborals als sectors empresarials privats i públics que preveïen la desaparició de milers de llocs de treball (a Air France i Peugeot, entre d'altres), va ser amortit amb declaracions de Balladur per "evitar, en la mesura del possible, els acomiadaments" i a tenir en compte les disposicions previstes en el projecte de llei quinquennal per l'ocupació. Però el 12 d'octubre els assalariats d'Air France van impedir l'accés a les pistes de l'aeroport d'Orly per oposar-se a un pla de redreçament de l'empresa que reduïa el nombre d'empleats en 4.000. La vaga va provocar la dimissió del president de l'entitat, Bernard Attali, i la retirada del pla cinc dies més tard, després d'un "dijous negre" on tots els avions de la companyia es van quedar a terra.

La segona relliscada de Balladur, al desembre, va ser l'intent de reforma de la llei Falloux, que pretenia augmentar les ajudes de l'estat a l'ensenyament privat, confessional en un 95%. Els diputats i senadors socialistes van impugnar la llei, acusant-la de violar el principi d'igualtat inscrit en la Constitució. Un mes després, els nou membres del Consell Constitucional francès qualificaven d'inconstitucional que ajuntaments i regions poguessin subvencionar lliurement escoles privades perquè "no assegurava la igualtat entre centres privats de dues regions diferents". El diumenge 16 de gener, una manifestació de quasi 900.000 persones omplia els carrers de París en favor d'una educació laica i pública. Poc després, el ministre d'Educació, François Bayrou, que veia trontollar el seu càrrec per moments, va haver d'anunciar millores en les dotacions i el funcionament de l'escola pública i una gran consulta nacional sobre el seu futur.

Però les manifestacions al carrer no s'acabarien aquí. Al febrer es feia públic el decret d'aplicació del CIP (Contracte d'Inserció Professional) que permetia, entre altres novetats, que els nous diplomats poguessin cobrar un 80% del salari mínim interprofessional. Els sindicats d'estudiants van començar a mobilitzar-se amb actes periòdics al carrer i el 3 de març el Govern va decidir retirar una part del decret asse-

Jacques Delors. El president de la Comissió Europea podria ser el candidat socialista a les pròximes presidencials.

gurant que cap diplomata cobraria per sota del salari mínim. Però la metxa ja estava encesa i Balladur veia com el fantasma d'un nou Maig del 68 enfosquia la imatge d'home atent a les preocupacions del poble que sempre havia volgut donar. A les manifestacions dels adolescents i dels universitaris per demanar la desaparició del CIP s'hi afegiren assalariats, aturats, pares i professors. Finalment, i sacsejat per les acusacions de feblesa per un cantó i d'insensibilitat social per un altre, el primer ministre va anunciar una treva de vuit dies per negociar els nous contractes amb els joves i els representants sindicals.

El CIP va fer baixar dotze punts la popularitat de Balladur, que per primer cop era superat pel seu rival Chirac en la llista de presidenciables. En aquesta última batalla, el primer ministre va veure com els dos presidents dels partits de la dreta, Jacques Chirac (RPR) i Valéry Giscard-d'Estaing (UDF), l'havien deixat sol davant les crítiques. L'error en el càlcul dels riscos que comportava el decret del CIP era una mostra que entre Matignon i el país hi havia un abisme, i Balladur veia com als ulls de molts es confirmava la tesi chiraquià que només l'elecció presidencial podia donar un veritable impuls a l'acció governamental.

La relació entre Chirac i Balladur, els dos "amics de trenta anys" que tan estretament havien col·laborat en el passat, va trencar-se d'una manera definitiva el mes de febrer, arran d'una anècdota ocorreguda en un dels dinars que els membres més destacats de la majoria celebren a Matignon. Jacques Chirac va proclamar davant tots els ministres que la no represa dels assajos nuclears -interromputs amb l'arribada de Mitterrand al poder- era un error que calia rectificar el més aviat possible, encara que fos sense el vist-i-plau del president. Édouard Balladur es va veure obligat a reconduir l'alcalde de París a la seva posició recordant-li que, des

de l'inici de la V República, aquesta és una competència exclusiva del cap d'estat.

El diàleg entre els dos possibles candidats s'ha reduït des d'aleshores als compromisos públics, talment un matrimoni reial desavintat. L'intercanvi de desqualificacions entre l'alcaldia de París i Matignon no solament s'ha intensificat sinó que el to s'ha radicalitzat i ha creat un ambient enrarit a les files del RPR. Els dos presidenciables han convertit el seu enfrontament en el blanc de la ironia dels "Guignols" del Canal Plus francès, on cada setmana Chirac retreu amb rancor que Balladur hagi incomplert el pacte oficiós de "Matignon per mi, l'Elisi per tu".

La imatge de Balladur s'ha recuperat de la sotragada del CIP gràcies a dues lliçons ben apreses i fonamentals per continuar la lluita personal per la presidència. Primer, que cap sondeig és irreversible, tant a l'alta com a la baixa, i que per tant cal intentar no tornar a relliscar. I segon, que no pot confiar que els vents li siguin sempre propicis i que cal preparar acuradament qualsevol pas abans de les eleccions. En la seva carrera presidencial, Balladur sap que el temps corre a favor seu i que l'estratègia de Chirac per impulsar la presència de dues llistes de dretes cada vegada té menys adeptes entre els diputats de la majoria.

A la vista dels resultats de les eleccions europees, l'hoste de Matignon podria oficialitzar la decisió de presentar-se a les presidencials de 1995. Uns resultats favorables de la llista RPR-UDF el 12 de juny significarien una victòria de la seva candidatura per a una dreta unida enfront de la del seu ex-amic. A més, les enquestes d'opinió continuen col·locant Balladur com a candidat preferit dels francesos per agafar el relleu de Mitterrand, tant davant dels candidats "naturals" del RPR i del Partit Socialista, Jacques Chirac i Michel Rocard, com del president de la UDF, Valéry Giscard-d'Estaing, del president de la Comissió Europea, Jacques Delors, i de l'ex-ministre de Cultura, Jack Lang.

Però encara queden dotze mesos per a les eleccions presidencials. És evident que ni Balladur ni Chirac tenen la intenció de cedir en la seva cursa malgrat saber que, obligats per les enquestes o pels mateixos electors de dretes, molt probablement un dels dos quedarà fora del segon torn. El primer ministre està exposat a més riscos que el seu rival, però tot i la crisi de credibilitat que pateix la seva imatge pública, és conscient que Chirac no podrà aparèixer mai com la solució d'un país que es troba als límits de l'explosió social. El frec a frec i la guerra de nervis, en aquest any que resta, previsiblement seran llargs i durs. El prestigi i l'orgull de la dreta hi està en joc. Però també la vida política d'Édouard Balladur, que, com la del seu company de partit Jacques Chirac l'any 1988, podria passar sense pena ni glòria si no arriba a president.

Isabel Galí